

AKORDION

ÜLDÕPPE AINEKAVA

Üldõpe

		I õ/a	II õ/a	III õ/a	IV õ/a	V õ/a	VI õ/a	VII õ/a
		noorem aste			vanem aste			
Õppeained								
Põhipill		1	1	1	1	1	1	1
solfedžo		2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu					1	1	1	1

Õpetuse eesmärgid:

Õppimist on soovitatav alustada 7-8 aastasel.

Noorema astme õpilase algteadmised akordionimängus:

- Õige istumisasend
- Õige pilliasend
- Käte hoid pillimängul
- Vaba kehahoid
- Lõõtsa juhtimine ja töö lõõtsavahetusega
- Tooni kujundamine
- Mõlema käe mängutehnika arendamine
- Algteadmised štrihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast.

Vanemas astmes tuleb arendada edasi väljendusrikast musitseerimist, akordionimängu tehnikat, lihtsamat vormianalüüsi ja esinemiskindlust.

Repertuaar peab olema õpilasele jõukohane. Esinemised toimuvad vähemalt 2x õppeaasta jooksul ja lisaks kevadine arvestus. Hindamine jääb kooli juhtkonna ja akordioniosakonna otsustada.

Noorema astme ainekava.

I õppeaasta

2 eriilmelist pala. Heliredelite arvestust ei ole. Tutvustada eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule.

II õppeaasta

2 eriilmelist pala. Heliredelitest C-duur, G-duur, pikk kolmkõla eraldi kätega. Vasaku käe sõrmestus valida vastavalt õpilase käe eripärale. Soovitatav variant on: 4, 2, 4, 5, 3, 5, 3, 4.

Heliredelid mängitakse 1 oktavis, rahulikus tempos. Lõõtsavahetus on heliredelis 4 noodi järel, kolmkõlas 3 noodi järel. Repertuaar vastab põhiosakonna I – II kl. õppekavale.

III õppeaasta.

1 etüüd, 2 eriilmelist pala. C-, G-, F-duurid koos kätega, tutvumine a-molliga (mängida eraldi kätega). Lõõtsavahetus 4 noodi järel. Repertuaar vastab põhiosakonna II õppeaasta ainekavale.

IV õppeaasta.

1 etüüd, 1 polüfooniline pala (nt. barokkmuusikast), 1 karakterpala. C-, G-, D-, F-, B-duurid ja a-moll 2 oktavis koos kätega (non legato, legato). Lõõtsavahetus 8 noodi järel. Pikk kolmkõla: 2 oktavi koos kätega. 3-häälsed akordid koos kätega. Õppeaasta jooksul mängitakse 3 etüüdi, 6 pala. Repertuaar vastab põhiõppe III klassi ainekavale.

Vanema astme ainekava.

V õppeaasta:

1 etüüd, 1 polüfooniline pala (nt. barokkmuusikast), 1 karakterpala. C-, G-, D-, F-, B-duur; a-, e-, h-, d-, g-mollid, pikk kolmkõla, 4-häälsed murdakordid ning 3-häälsed akordid koos kätega 2 oktavis, non legatos ja legatos. Lõõtsavahetus 8 noodi järel. Õppeaasta jooksul mängitakse 2-3 etüüdi, 1 polüfooniline pala, 1 suurvorm ja 2-3 eriilmelist pala, mille hulgas oleks kaasaegne ja kergemasse žanri kuuluv teos. Repertuaar vastab põhiosakonna III – IV klassi ainekavale.

VI õppeaasta:

1 etüüd, 1 polüfooniline pala, 1 suurvorm (variatsioonid, rondo, osa sonaadist vms.), 1 karakterpala. Suurvormi võib asendada akadeemilise kaasaegse või originaalmuusikaga. C-, G-, D-, A-, F-, B-, Es-duurid ja a-, e-, h-, d-, g mollid, pikk kolmkõla, 4-häälsed murdakordid ning 3-häälsed akordid koos kätega 2 oktavis, non legatos ja legatos. Lõõtsavahetus 8 noodi järel. Õppeaasta jooksul mängitakse 2-3 etüüdi, 1 polüfooniline pala, 1 suurvorm ja 2-3 eriilmelist pala, mille hulgas oleksid kaasaegne, virtuoosne ja kergemasse žanri kuuluv teos. Repertuaar vastab põhiosakonna IV klassi ainekavale.

VII õppeaasta:

Valmistatakse ette lõpueksami kava: etüüd või virtuoosne pala, polüfoonia, suurvorm ja pala vabal valikul. Korratakse kõik varem õpitud heliredelid, kolmkõlad, akordid. Lõõtsavahetus

16 noodi järel. Repertuaar vastab põhiosakonna V klassi ainekavale.

Koostanud Erika Uus.

SOLFEDŽO AINEKAVA.

NOOREM ASTE

I õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

NÕUDED.

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordusmärk. Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot tervepaus

poolnoot poolpaus

veerandnoot veerandpaus

kaheksandiknoot kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

(vt. ka lisa 1)

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine.

Viiuli ja bassivõti. Nootide tähtnimed (silpnimed).

3) Helistikud.

Laadidi: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon.

Paralleelhelistikud. Toonika. I asme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2- häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon.

Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti”

(Taktimõõt 3/8 ja lihtsamad rütmid selles taktimõõdus)

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed.

Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine ja improvisatsioon.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Kolmkõla helide nimetused; priim, terts, kvint.

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. [Põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.]

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s.6, v.6, s.7, v.7. [s.7 lahendusega p.8, v.7 lahendustega s.3, v.3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 4 takti.

IV õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. [Triool ja sünkoop "ti-ta-ti"].

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

[<2 harmoonilises mollis.]

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. [Harmooniline järgnevus 4 takti]

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

Noorema astme lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

3. Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda.

4. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1 ja 2 punkt (kokku 2/3 hindest).

Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

1. Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega

Või

mollis laulmine (2 märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 märgini helistikes).

3. Üks harjutus aasta jooksul õpitud 10 - 12 harjutuse hulgast. Need harjutused peab kool kindlaks määrama ja õpilastele teadma andma

IV veerandi alguses.

4. Rütmiharjutuse koputamine (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEMA ASTME AINEKAVA

V õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop (vt. lisa

7), triool (vt. lisa 8). Pidekaare lihtsamad variandid:(vt. lisa 9)

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis.

<4 IV astmelt lahendusega v.6 duuris, s.6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s.3 duuris, v.3

mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p.4,

>7 VII astmelt lahendusega p.5.

4) Akordid.

Põhikomkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja tene kuju (I IV K64 V I).

Harmoonilised järgnevused 4 kuni 8 takti.

[Dominantseptakordi pöörded].

VI õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

[Keerukamad variandid]

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

[Mõisted: kaldumine ja modulatsioon].

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

[v. VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis].

5) Diktaat.

[Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega].

VII õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad sünkoobid ja pidekaarega rütmid.

Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

[Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine].

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

[>5 II astmelt lahendusega v.3 ja <4 VI astmelt lahendusega s.6 harmoonilises duuris]

4) Akordid.

v. VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. [II; III ja VI astme kolmkõlad].

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

1. Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

3. Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehtiamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viili- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus.

või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus

või

laulda järgnevus 4-6 takti (nt. I V64 I6 V43 I IV64 I).

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

[Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine].

Kasutatavad õpikud:

Ene Krigul „Solfedžo I klassile”

Ene Krigul „Solfedžo II klassile”

Katrin Peetsalu „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo IV klassile”

Silja Aavik „Solfedžo V klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VI klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VII klassile”

Töövihikud I – VII klass.

Maire Toom „Harmoonilised järgnevused”

MUUSIKALOO AINEKAVA.

Muusikaloo tund toimub 1x nädalas à 45 minutit.

IV klass: õppeaasta hõlmab lühiülevaadet järgmistest teemadest:

- 1) muusikalised väljendusvahendid
- 2) pillide tundmine – rahvapillid, sümfooniaorkestri pillid
- 3) erinevad orkestriliigid
- 4) helitöö ülesehitus
- 5) muusikažanrid

Kasutusel on A.Kõlari õpik „Muusikalugu”

V klass: helikunsti areng selle algusaegadest kuni 18.saj. lõpuni. Suurem tähelepanu on pööratud barokieelsele perioodile.

Kasutusel on M.Tomsoni õpik „Lühiülevaade muusikaloost”

VI klass: põhiteemaks on 19.saj. romantism (Lääne-Euroopa, Venemaa, Põhja- ja Baltimaade heliloojad.).

Peaesmärgiks on tutvuda kõigi naabermaade muusikalooga.

Kasutusel on K.Peetsalu õpik „lühiülevaade muusikaloost”.

VII klass:

- 1) 19. saj – 21.saj. muusikalugu – impressionism, ekspressionism, neoklassitsism.

Erinevate stiilide kuulamine ja võrdlus.

- 2) Eesti muusika:

- Rahvapillid
- Vanem rahvalaul
- Uuem rahvalaul
- Asjaarmastajad heliloojad

- Professionaalsed heliloojad
- Eesti koorimuusika
- Eesti sümfooniline muusika
- Ooperid, balletid

EKSAM:

- Muusika ajalugu 13. – 21.sajandil – kokkuvõte, analüüs, näited.
- Eesti muusika – kokkuvõte, analüüs, näited.